

Til Energistyrelsen

Bornholm d. 9. maj 2022

Høringsvar vedr supplerende høring til første offentlighedsfase af Miljøvurdering af Planen for Program Energiø Bornholm - Notat om overplanting

Energistyrelsen har sendt et notat i høring om mulig opsætning af flere vindmøller i området for Energiø Bornholm, indtil 15 km. fra kysten.

Østersøen skal ikke komme til at blinke som Times Square om natten:

DN Bornholm mener, at det med en overplanting helt ind til 15 km fra kysten er endnu mere vigtigt, at lyspåvirkningen om natten illustreres i "eksempelvisualiseringen". Det er ikke nok med en standard foto-visualisering. Der skal laves en visualisering af blinkeffekten, i form af en 'video', der giver et retvisende indtryk af påvirkningen af nattemørket af røde kontinuerligt blinkende lys.

Samtidig er det vigtigt, at der som afværgeforanstaltninger beskrives alternative foranstaltninger i form af en lysafmærkning, der er radarstyret, så den kun aktiveres efter behov, jfr. Vejledning til BL 3-11 Bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller 2. udgave, 4. maj 2018.

Det bør være et krav til det kommende konkrete projekt for Energiø Bornholm, at der ikke etableres flere GW havvind med blinkende røde lysafmærkninger om natten, men at luftfartsafmærkningen løses på alternativ vis.

Danmark deltager i *High-Level Group on the Baltic Energy Market Interconnection Plan, BEMIP*. Koordinering af lysafmærkningen er en del af *BEMIP Offshore Wind Work-program* der gælder til 2024: "*Coordinate technical safety issues, lightning and marking in order to ensure that the same standards or methodology are applied for all projects in the region.*" (Min afmærkning.)

Danmark bør derfor i samarbejde med de øvrige lande i BEMIP få sat standarder for lysafmærkning af havvindmøller, så Østersøen omkring Bornholm ikke kommer til at blinke som Times Square om natten.

Intet gravearbejde i kystskrænterne:

Ilandføring af kablerne fra havvindmøllerne til landanlægget er ikke omfattet af Miljøvurdering af Planen for Program Energiø Bornholm.

Denne del af anlægsarbejdet er heller ikke omfattet af kommunens planlægning for landanlæggene.

Der er derfor ikke mulighed for at komme med bemærkninger til denne del af arbejdet, der potentielt kan have stor betydning for biotoper og habitater på landjorden.

Vi ved godt, at gravning til kablerne på land vil blive reguleret af de gældende regler i bl.a. naturbeskyttelsesloven, med den modifikation det giver, at der er tale om samfundsvigtige anlæg.

Vi ved ikke, om klagemulighederne bliver indskrænket, og under alle omstændigheder er det mest hensigtsmæssigt for alle parter, hvis kabelføringen bliver planlagt, så der ikke er grund til at klage.

Vi vil derfor opfordre til, at der ved kabelarbejdet ikke foretages gravearbejde i kystskrænterne, hvor der mange steder findes vigtige biotoper og habitater.

Hvis Energistyrelsen ikke er rigtig adressat for denne opfordring, skal vi bede om at den videregives til rette myndighed.

Biologisk påvirkning:

Med mange flere møller vil det blive endnu mere påtrængende, at de negative miljøpåvirkninger af møllerne søges forhindret/afbødet i størst muligt omfang både i anlægsprocessen og ved udformningen af vindmøllefundamenterne.

Kumulativ effekt:

Med planlagte store vindmølleparker syd for Skåne, og altså vest for Bornholm, flere tyske vindmølleparker syd for Bornholm og polske vindmølleparker sydøst for Bornholm, er vurderingen af de kumulative effekter for både natur og mennesker meget væsentlig.

Venlig hilsen

Anna Sofie Poulsen

f/ DN Bornholm

mail: bornholm@dn.dk